Parlament Europejski
2019-2024

Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych

2023/2116(INI)

7.12.2023

PROJEKT SPRAWOZDANIA

w sprawie europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej: priorytety w zakresie zatrudnienia i priorytety społeczne na 2024 r.
(2023/2116(INI))

Komisja Zatrudnienia i Spraw Socjalnych

Sprawozdawca: Dragoş Pîslaru

SPIS TREŚCI

Strona

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO 3

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej: priorytety w zakresie zatrudnienia i priorytety społeczne na 2024 r.
(2023/2116(INI))

Parlament Europejski,

– uwzględniając art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej,

– uwzględniając art. 9 i 149 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),

– uwzględniając komunikat Komisji z 21 listopada 2023 r. pt. „Roczna analiza zrównoważonego wzrostu gospodarczego 2024” (COM(2023)0901),

– uwzględniając wniosek Komisji z 21 listopada 2023 r. dotyczący wspólnego sprawozdania Komisji i Rady o zatrudnieniu (COM(2023)0904),

– uwzględniając zalecenie Komisji z 21 listopada 2023 r. dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro (COM(2023)0903),

– uwzględniając komunikat Komisji z 21 listopada 2023 r. zatytułowany „Sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania 2024” (COM(2023)0902),

– uwzględniając komunikat Komisji z 21 listopada 2023 r. pt. „Ogólna ocena projektów planów budżetowych na 2024 r.” (COM(2023)0900),

– uwzględniając Europejski filar praw socjalnych proklamowany przez Radę, Parlament i Komisję Europejską w listopadzie 2017 r.,

– uwzględniając komunikat Komisji z 9 listopada 2022 r. zatytułowany: „Komunikat w sprawie kierunków reformy unijnych ram zarządzania gospodarczego” (COM(2022)0583),

– uwzględniając wniosek Komisji z 26 kwietnia 2023 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 (COM(2023)0240),

– uwzględniając art. 54 Regulaminu,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych (A9-0000/2023),

A. mając na uwadze, że zgodnie z prognozą gospodarczą Komisji z jesieni 2023 r. rynek pracy UE nadal osiągał dobre wyniki w pierwszej połowie 2023 r. pomimo spowolnienia wzrostu gospodarczego; mając na uwadze, że wzrost zatrudnienia w tym roku w UE ma wynieść 1 %, a w 2024 r. i 2025 r. – spaść do 0,4 %; mając na uwadze, że oczekuje się, iż stopa bezrobocia w UE pozostanie zasadniczo stabilna i wyniesie 6 % w 2023 i 2024 r., a w 2025 r. spadnie do 5,9 %;

B. mając na uwadze, że w rocznej analizie zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2024 r. podkreślono, że pomimo wyraźnego wzrostu płac w UE w 2022 r. i na początku 2023 r. utrzymywały się one poniżej wysokich stóp inflacji i doprowadziły do zmniejszenia siły nabywczej, co w największym stopniu wpłynęło na niższe dochody; mając na uwadze, że płace realne w UE spadły w 2022 r. o 3,7 %, zwiększając tym samym ryzyko ubóstwa pracujących; mając na uwadze, że oczekuje się, iż płace realne wzrosną od przyszłego roku w wyniku stałego wzrostu płac nominalnych i malejącej inflacji;

C. mając na uwadze, że w prognozie gospodarczej Komisji z jesieni 2023 r. podkreślono, że w ostatnich miesiącach wzrosła niepewność i ryzyko pogorszenia się perspektyw gospodarczych oraz że transmisja zaostrzenia polityki pieniężnej może dłużej i w większym stopniu wpływać na działalność gospodarczą niż przewidywano w tej prognozie, ponieważ dostosowanie finansów przedsiębiorstw, gospodarstw domowych i rządów do otoczenia wysokich stóp procentowych może okazać się trudniejsze niż się spodziewano;

D. mając na uwadze, że transformacja cyfrowa i ekologiczna może mieć znaczący wpływ na środowisko i osoby dotknięte skutkami transformacji, ale również na gospodarkę, w tym na rynek pracy;

E. mając na uwadze, że w odniesieniu do ogólnej klauzuli wyjścia przewidzianej w pakcie stabilności i wzrostu, która wygasa z końcem 2023 r., polityka fiskalna musi wspierać politykę pieniężną w ograniczaniu inflacji i musi chronić stabilność fiskalną, zapewniając jednocześnie wystarczającą przestrzeń dla dodatkowych inwestycji, w tym inwestycji w infrastrukturę społeczną i usługi społeczne oraz wsparcie dla długotrwałego wzrostu gospodarczego;

F. mając na uwadze, że we wspólnym sprawozdaniu o zatrudnieniu za 2024 r. przedstawiono pierwszą ocenę aktualnej sytuacji państw członkowskich w odniesieniu do trzech głównych celów na 2030 r. Pokazuje ono: znaczne postępy w realizacji celu zatrudnienia, przy czym poziom zatrudnienia wynosi 74,6 %, przy znacznych różnicach w zakresie wieku i płci; postępy większości państw członkowskich w realizacji krajowych celów ograniczenia ubóstwa, ale również zmiany w przeciwnym kierunku w innych państwach członkowskich; potrzebę znacznych postępów na drodze do osiągnięcia głównego celu UE, jakim jest osiągnięcie rokrocznie poziomu 60 % dorosłych uczestniczących w kształceniu w UE do 2030 r., w porównaniu z niskim poziomem 37,4 % w 2016 r.;

G. mając na uwadze, że włączenie ram konwergencji społecznej do europejskiego semestru powinno sprzyjać pozytywnej konwergencji społecznej oraz powinno poprawić ocenę i monitorowanie zmian w dziedzinie zatrudnienia i sytuacji społecznej w państwach członkowskich i w UE poprzez identyfikację zagrożeń dla pozytywnej konwergencji państw członkowskich we wspólnym sprawozdaniu o zatrudnieniu opartym na głównych wskaźnikach tablicy wskaźników społecznych oraz poprzez publikowanie przez Komisję sprawozdań na temat konwergencji społecznej w odniesieniu do państw członkowskich wskazanych jako narażone na ryzyko jeśli chodzi o pozytywną konwergencję społeczną;

H. mając na uwadze, że wykwalifikowani pracownicy, którzy mogą reagować na potrzeby rynku pracy oraz kształcenia, szkolenia i uczenia się przez całe życie mają kluczowe znaczenie dla zapewnienia zrównoważonego wzrostu gospodarczego, zwiększenia innowacyjności i konkurencyjności oraz zrównoważonej i sprawiedliwej transformacji gospodarki UE;

I. mając na uwadze, że w wyniku starzenia się społeczeństwa szybko rośnie liczba osób powyżej 65 roku życia, a jednocześnie coraz trudniej znaleźć odpowiednich kandydatów do obsadzenia wolnych stanowisk w zawodach o krytycznym znaczeniu, co prowadzi do spadku liczby pracowników finansujących model opieki społecznej w UE;

J. mając na uwadze, że Parlament wielokrotnie podkreślał znaczenie jego odpowiedniego zaangażowania w proces europejskiego semestru i dialogu w sposób regularny i ustrukturyzowany w celu zwiększenia przejrzystości, rozliczalności demokratycznej i odpowiedzialności za podejmowane decyzje, w szczególności w drodze dialogu gospodarczego i społecznego;

1. podkreśla, że jednym z celów zrównoważonego wzrostu gospodarczego musi być zapewnienie sprzyjającej włączeniu społecznemu transformacji społeczno-ekologicznej i cyfrowej naszych gospodarek, aby zapobiec nierównowadze społecznej, gospodarczej, cyfrowej i środowiskowej przez zwalczanie ubóstwa, zmniejszanie nierówności i tworzenie godnych miejsc pracy o odpowiednich płacach i warunkach pracy, przy jednoczesnym zapewnieniu zgodności z celami zrównoważonego rozwoju i Europejskim filarem praw socjalnych, a także wzmocnić spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną;

2. podkreśla, jak ważne jest monitorowanie na bieżąco rynku pracy, a także popytu na umiejętności i podaży umiejętności na poziomie zawodów, sektorów i regionów, aby pomóc w identyfikacji i prognozowaniu potrzeb w zakresie umiejętności zawodowych i przekrojowych;

3. podkreśla, że należy dokonywać znacznych inwestycji w ludzi oraz oferować wysokiej jakości, włączające i subwencjonowane kształcenie i szkolenia w dziedzinach powiązanych z umiejętnościami i kompetencjami, które ze względu na potrzeby lokalne i regionalne są potrzebne na rynkach pracy i w sektorach zorientowanych na przyszłość; podkreśla ponadto potrzebę rozwiązania problemu niedopasowania umiejętności i niedoborów na rynku pracy; podkreśla ponadto, że należy zagwarantować, by pracownicy byli gotowi na transformację ekologiczną i cyfrową, aby mogli czerpać korzyści z nowych możliwości zatrudnienia lub możliwości rozwoju kariery, a programy szkoleniowe i edukacyjne były dostosowane do potrzeb planety, gospodarki i społeczeństwa przyszłości;

4. podkreśla potrzebę rozważenia rozdziału wysokiej jakości zatrudnienia w społeczeństwie ze względu na powszechność ubóstwa i wykluczenia społecznego wśród niektórych grup w celu lepszego opracowania dostosowanej do potrzeb polityki aktywizacji i włączenia; podkreśla, że należy zwrócić szczególną uwagę młodszemu pokoleniu, które nadal ma trudności z wejściem na rynek pracy, oraz dzieciom, które są bardziej zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym; podkreśla w związku z tym

potrzebę lepszej oceny wpływu obecnych strategii politycznych w celu zwiększenia zdolności państw członkowskich do wspierania pozytywnej konwergencji społecznej;

5. przypomina, że tworzenie dobrej jakości miejsc pracy i wdrażanie strategii ich utrzymywania to najlepszy sposób na to, aby przyciągnąć wykwalifikowanych pracowników i zachęcić pracodawców do inwestycji w pracowników; podkreśla, że trudności z rekrutacją i niedobory siły roboczej są szczególnie powszechne w sektorach, które charakteryzują się trudnymi warunkami pracy i niską jakością zatrudnienia; podkreśla, że w związku z tym kluczowe znaczenie ma tworzenie wysokiej jakości dobrze płatnych miejsc pracy, które poprawiają jakość życia;

6. popiera zwiększenie funduszy UE przeznaczonych na cele społeczne i promowanie przyszłościowych inwestycji ukierunkowanych na sprawiedliwą transformację ekologiczną i cyfrową, o silnym wymiarze społecznym, w tym równouprawnienie płci i równy dostęp do podstawowych usług, takich jak edukacja, opieka zdrowotna i infrastruktura cyfrowa; podkreśla, że instrumenty finansowe na wszystkich szczeblach muszą stać się mniej rozdrobnione oraz bardziej mieszane i połączone w grupy;

7. uważa, że unijne reguły fiskalne powinny umożliwiać niezbędne inwestycje publiczne i finansowanie sprawiedliwego przejścia na gospodarkę bezemisyjną, a także właściwe wdrożenie zasad Europejskiego filaru praw socjalnych i inwestycji społecznych; podkreśla, że chociaż istnieje potrzeba zmniejszenia długu publicznego w rozsądnych ramach czasowych, mniejsze lub bardziej zadłużone państwa członkowskie potrzebują bardziej elastycznych indywidualnych ścieżek dostosowawczych, które zapewnią im wystarczającą przestrzeń fiskalną do dokonywania inwestycji i przeprowadzenia reform niezbędnych do sprawiedliwej społecznie transformacji ekologicznej i cyfrowej w sposób, który nie pozostawi nikogo w tyle;

8. przypomina państwom członkowskim o ich zobowiązaniu do przeprowadzania reform i dokonywania inwestycji, które mają skutki społeczne i przyczyniają się do spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej UE oraz trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, a także przyczyniają się do wdrażania Europejskiego filaru praw socjalnych za pośrednictwem krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności; wzywa w związku z tym do uwzględnienia Europejskiego filaru praw socjalnych we wszystkich funduszach UE poprzez wprowadzenie warunkowości społecznej do zasad ich przydziału w ramach rozporządzenia finansowego[1] obejmującego budżet ogólny UE;

9. odnotowuje wnioski Komisji dotyczące nowych przepisów w ramach przeglądu ram zarządzania gospodarczego z kwietnia 2023 r. w celu wzmocnienia zdolności obsługi zadłużenia i zwiększenia zrównoważonego sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu poprzez inwestycje i reformy, w tym ścieżki korekty budżetowej, które umożliwiają inwestycje społeczne; wzywa Komisję do oceny, jakie wydatki i inwestycje są niezbędne do osiągnięcia długoterminowych celów społeczno-gospodarczych wymaganych do osiągnięcia celów pośrednich określonych w krajowych

[1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

planach odbudowy i zwiększania odporności; wzywa Komisję do zaproponowania nowego systemu obliczania nadmiernego deficytu w oparciu o tę ocenę, aby zwiększyć sprawiedliwość podczas transformacji ekologicznej i cyfrowej, odporność społeczną i wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych, przy jednoczesnym zapewnieniu stabilności finansów publicznych w państwach członkowskich;

10. wzywa Komisję do opracowania architektury zarządzania gospodarczego w UE opartej na przejrzystości, odpowiedzialności, solidarności, integracji, sprawiedliwości społecznej i konwergencji, równości płci, wysokiej jakości usługach publicznych, w tym wysokiej jakości systemie edukacji publicznej dla wszystkich, wysokiej jakości zatrudnieniu i zrównoważonym rozwoju;

11. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w celu wspierania pozytywnej konwergencji społecznej procedurę wielostronnego nadzoru, o której mowa w art. 148 ust. 4 TFUE, po raz pierwszy uzupełniono systemem wczesnego ostrzegania w ramach europejskiego semestru za pomocą ram konwergencji społecznej, które mogłyby zachęcać do korygowania zagrożeń dla konwergencji społecznej zidentyfikowanych za pomocą głównych wskaźników tablicy wskaźników społecznych oraz sprawozdań na temat konwergencji społecznej publikowanych przez Komisję; podkreśla znaczenie uwzględnienia ryzyka rozbieżności społecznych w zaleceniach dla poszczególnych krajów, zwłaszcza ryzyka związanego ze wczesnymi etapami rozwoju człowieka i które może mieć długotrwałe konsekwencje dla poszczególnych osób, jak równy dostęp do wysokiej jakości edukacji i opieki zdrowotnej, oraz podkreśla znaczenie ich uwzględnienia przy określaniu ścieżek korekty budżetowej;

12. wzywa do bardziej demokratycznego procesu europejskiego semestru, w którym Parlament byłby ściśle zaangażowany zwłaszcza w ustalanie priorytetów polityki makroekonomicznej i społecznej; uważa, że zmieniony proces europejskiego semestru powinien odbywać się zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, a więc być uzgodniony przez Radę i Parlament;

13. potwierdza rolę partnerów społecznych we wzmacnianiu dialogu społecznego i uważa, że przegląd procesu europejskiego semestru powinien promować dalszy dialog z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w szczególności z odpowiednimi partnerami społecznymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, w stosownych przypadkach na temat głównych kwestii politycznych, zgodnie z postanowieniami TFUE oraz krajowymi rozwiązaniami prawnymi i politycznymi;

14. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie oraz Komisji.